

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عصمت

تدریس پژوهش محور Inquiry Based Learning (IBL)

کمیته آموزش و پژوهش

آذر ۹۹

ارائه دهنده : عصمتی

موضوعات

مقدمه

یادگیری: به معنای بازبینی ، بازاندیشی و باز آفرینی است.
فرآیند یاددهی ، یادگیری پژوهش - محور است.

الگوی تدریس پژوهش محور (چستی)

آموزش پژوهش - محور نوعی آموزش است که با طراحی سوال
آغاز می شود و با کار گروهی و از طریق عمل گسترش می یابد.

الگوی تدریس پژوهش محور (چستی)

چرا، شروع یادگیری است.
آموزش پژوهش محور یعنی صحنه پردازی یادگیری

ویژگی های آموزش پژوهش - محور

- ۱- استمرار همکاری میان دانش آموزان و معلمان به جای کارکرد انفرادی
- ۲- الگویی جامع که در بردارنده الگوی حل مسئله ، اکتشافی، تفکر انتقادی و الگوی استقرایی است که جامع تر از هریک از الگوهای بیان شده است.
- ۳- موضوع اصلی در یادگیری پژوهش - محور ساخت و تولید دانش جدید است .
- ۴- یادگیری پژوهش محور بر پایه شناخت است که اساسا با یک سوال آغاز می شود.
- ۵- وجود هماهنگی میان درک ساختن گرایی و مدل یادگیری مبتنی بر پژوهش
(مشخصه های ساختن گرایی: یادگیری فعال ، یادگیری خلاق ، یادگیری اجتماعی)

ساختار آموزش پژوهش محور

الف (طراحی ساختار

در مدل آموزش پژوهش – محور ، یادگیری یک چرخه تکرار شونده است که از ۵ مرحله 5E به شرح زیر تشکیل شده است.

۱- اتصال (آشنایی معلم با ساختار ذهنی دانش آموزان، ایجاد فرصت برای اصلاح

کژفهمی و ارائه راه حل های گوناگون جهت حل مسئله)

۲- فعال سازی (ایجاد فرصت برای دانش آموزان و محک زدن ایده ها و پیش بینی

هایشان براساس طراحی فعالیت های فیزیکی و ذهنی مناسب توسط معلم

۳- ارائه (ایجاد فرصت برای ارائه نحوه فکر کردن و یادگیری دانش آموزان و عرضه

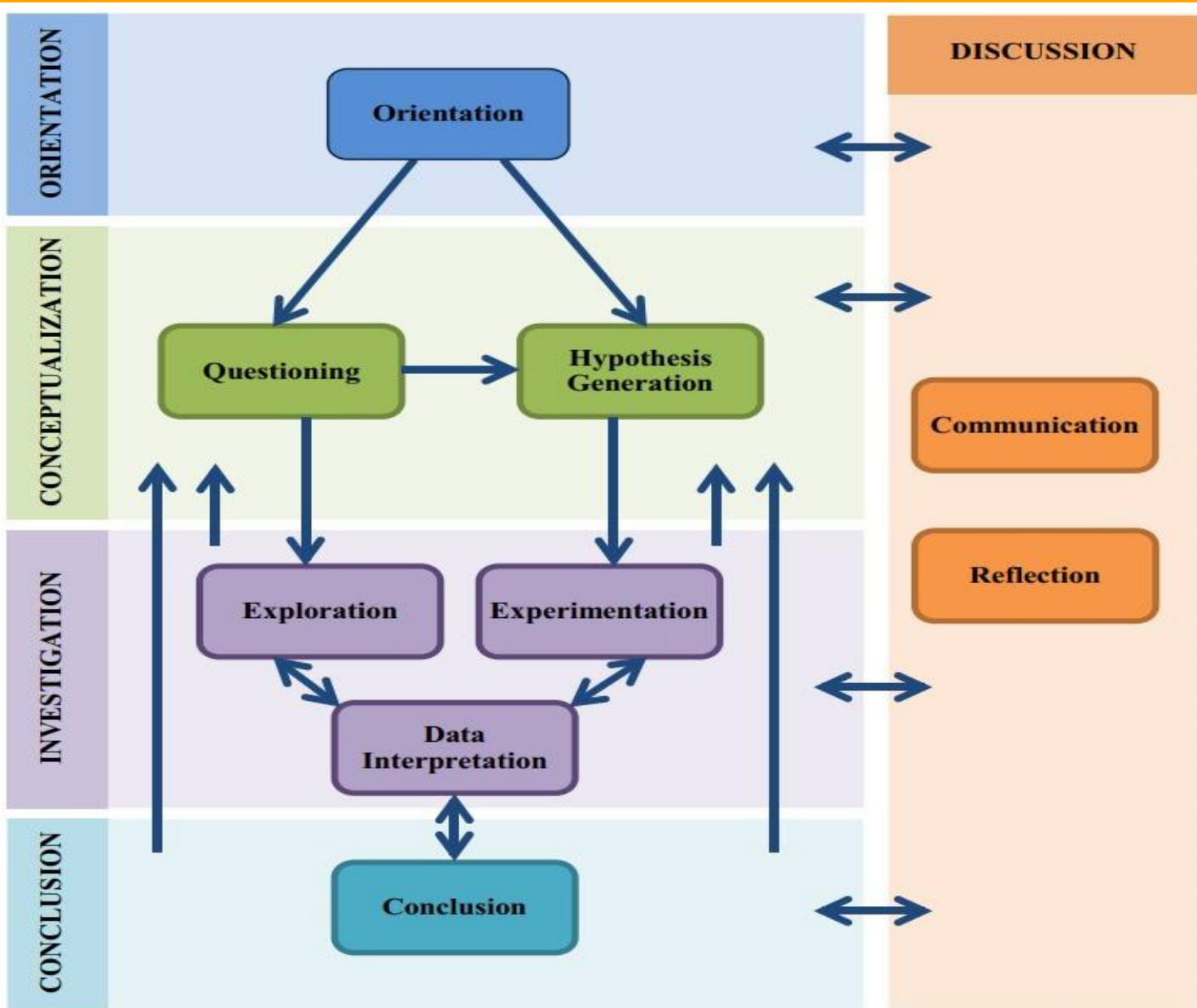
نتایج یافته ها در گروه بزرگ یعنی کلاس

- ۴- استحکام و گسترش (استحکام بخشیدن به یادگیری از طریق بکارگیری ایده های تازه در زمینه های مختلف که سبب بزرگتر شده ایده ها ، ایجاد چرخه جدید برای یافتن پاسخ پرسش های جدید و گسترش افکار دانش آموزان فراتر از حوزه درس)
- ۵- ارزشیابی (هم زمان با سایر فعالیت ها از ابتدای فرایند آغاز می شود .)

سه چرخه مختلف پژوهش

پیشنهاد می شود که از مقدمه و یا همان جهت دهی و راهنمایی اولیه شروع کنیم. در این

بخش دانش آموزان نه فقط یک ایده اولیه درباره موضوعی که قرار است درباره آن تحقیق

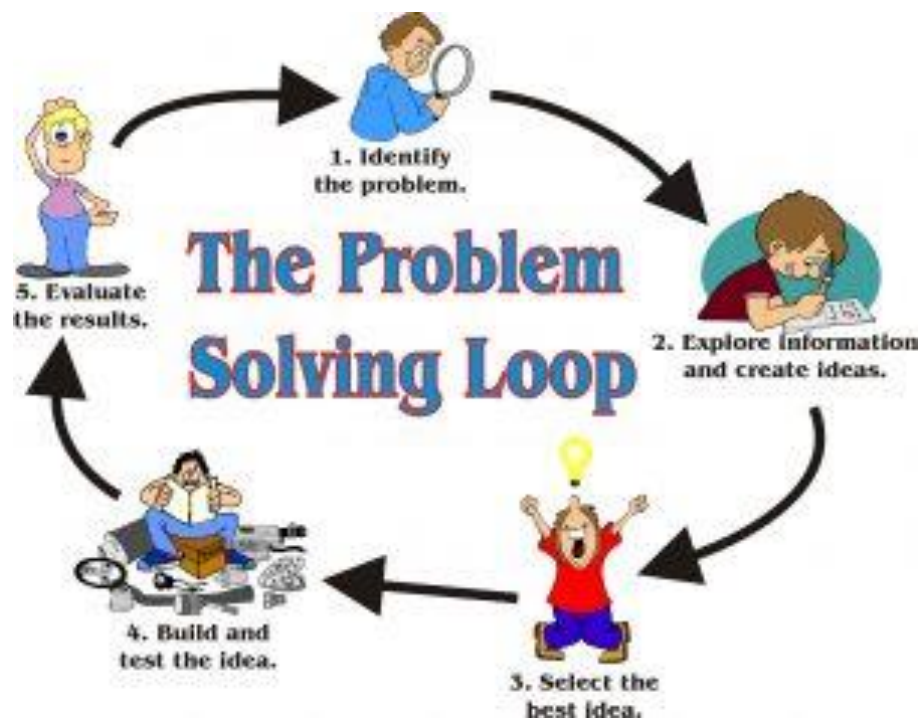
شود پیدا می کنند، بلکه با مسئله ای که می بایست آن را حل کنند آشنا می شوند. البته

اگر مطالعات قبلی کنجاوی دانش آموزان را برانگیخته باشد دیگر نیازی به اجرای این

مرحله نیست.

در مرحله بعد، دانش آموزان برای شکل دادن به مفهوم کلیدی ای که قرار است آن را در فرایند یادگیری پژوهش - محور بررسی کنند، انتخاب های متفاوتی خواهند داشت: رویکرد فرضیه محور و رویکرد پرسش محور.

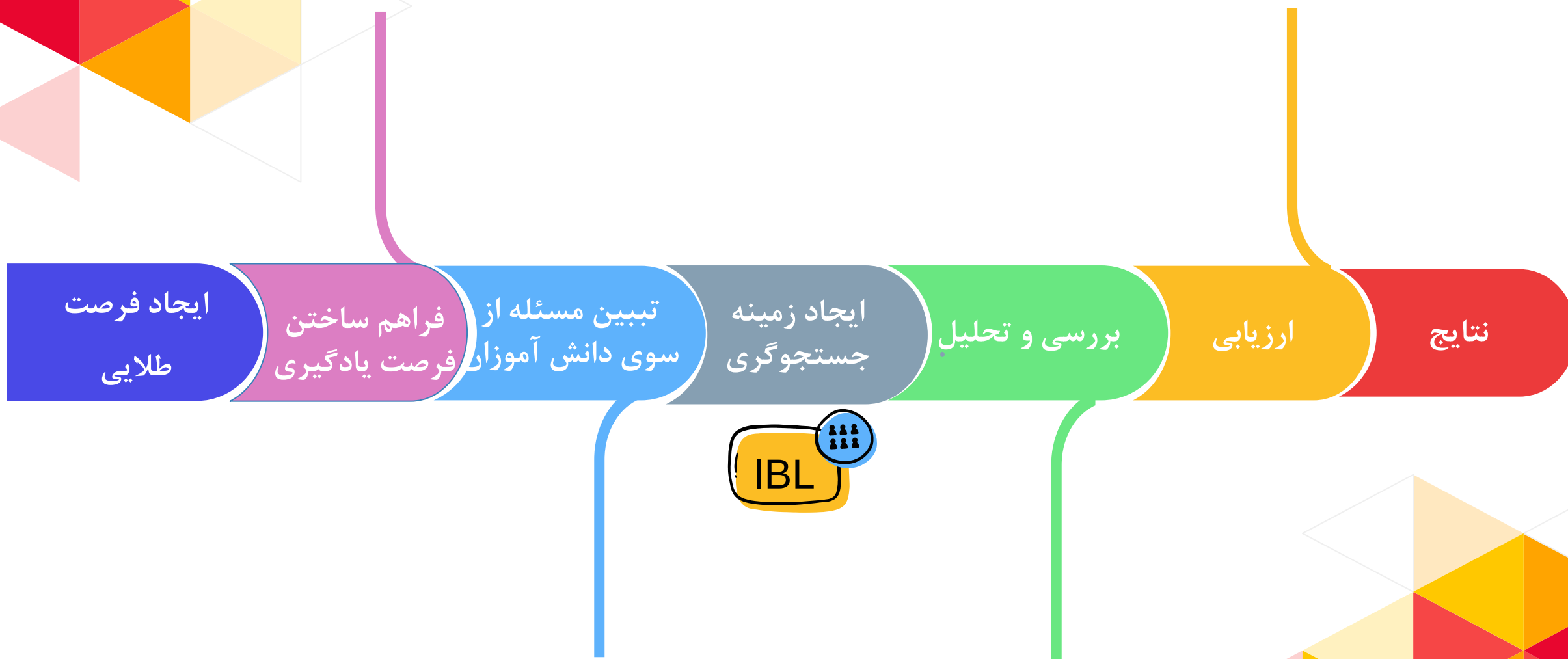
چند نکته مهم

✓ در هر سه مدل معرفی شده، می توان ارتباط و بازخورد را به هر یک از فازها اضافه نمود.

✓ در مراحل اکتشاف و آزمایش برنامه ریزی بسیار مهم است چرا که می تواند از اتلاف منابع جلوگیری کند.

چگونگی اجرا در کلاس درس

الگوی تدریس پژوهش محور (چرایی)

یادگیرنده بطور فطری و ذاتا پرسشگر ، خلاق، حقیقت جو و در واقع پژوهشگر است.
جهان امروز ، جهان پرسشگری و طرح مسئله است و تعلیم و تربیت که در راس آن
معلمان هستند باید خود به ابزار پاسخ گویی که همانا پژوهش و خردورزی است مجهز
باشند و در عین حال این مهارت را به فراگیران خود بیاموزند.

روش های جدید یادگیری که پژوهش محوراند ، دانش آموزان را برای زندگی و کارکردن در محیط اطلاعاتی پیچیده آماده می کنند.
(کولتاو و همکاران) در محیط پژوهشی دانش آموزان همواره با سوالاتی مواجه می شوند که برای پاسخ گویی به آنها نیاز به درک و فهم بیش تری دارند.

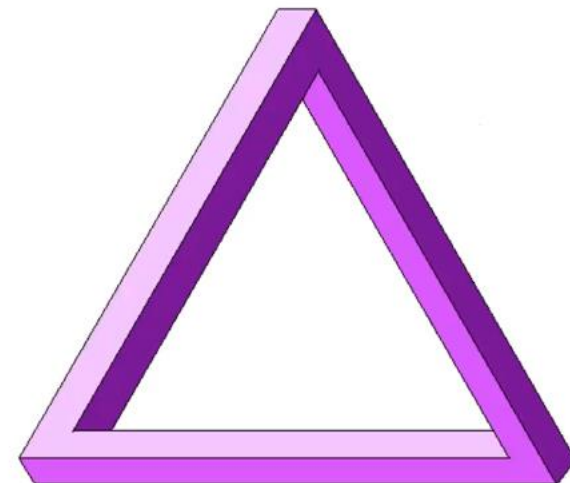
Learning strategy

- Individual
- Collaborative
- Projects

Portfolio-based education

- **Mindset**
- **Methodology**
- **Technology**

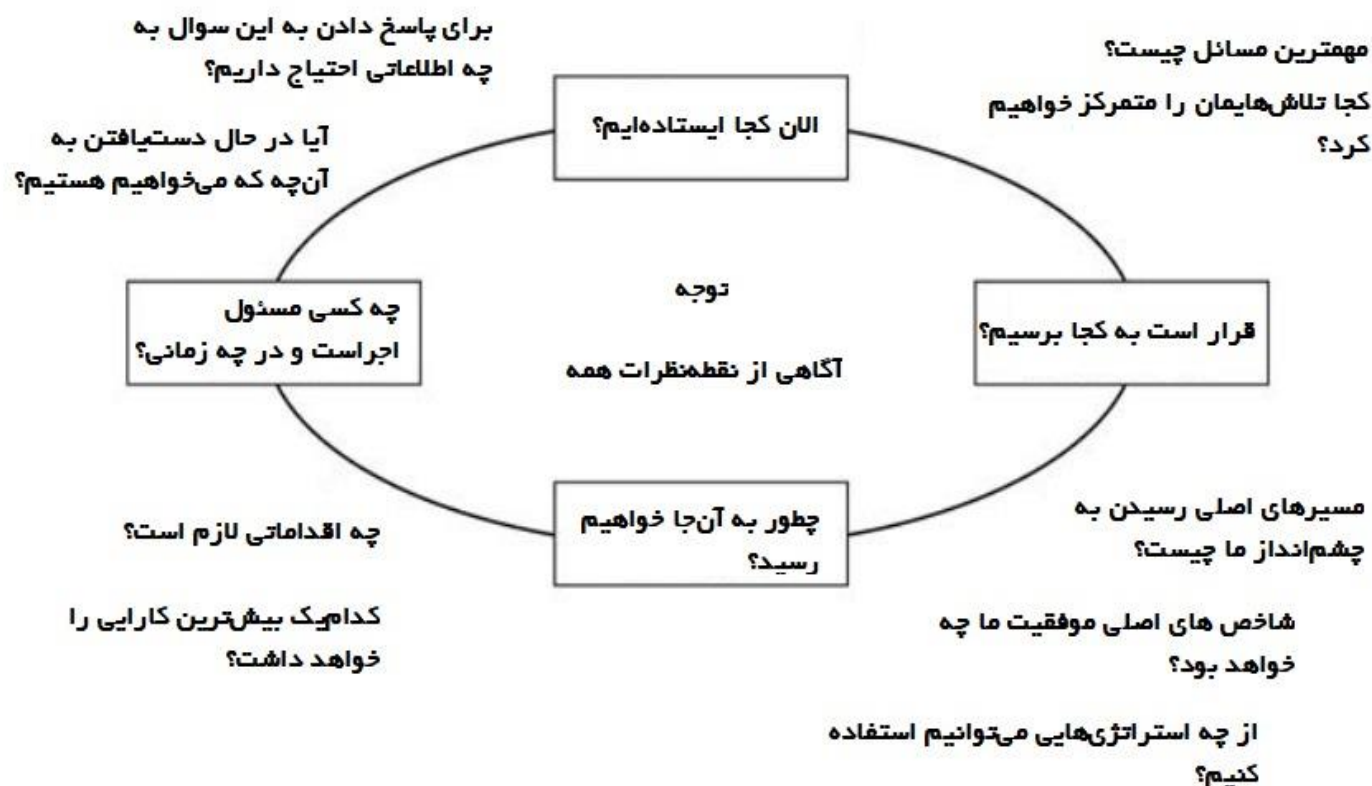
ب) اجرای عملی طرح

پس از طراحی ساختار معلم اقدام به اجرای آن در یک محیط واقعی
(کلاس درس) می کند.

الگوی تدریس پژوهش محور (چگونگی)

این چرخه به معلمان کمک می کند که اهداف را بنویسند و براساس اهداف ، مسیرها و استراتژی های و فعالیت های لازم برای داشتن یک آموزش پژوهش – محور را مشخص کنند.

پژوهش و ارزشیابی (نمونه)

آزمون مهارت: تمرکز بر نمونه کار، فعالیت و یا انجام پروژه است. انجام اینگونه آزمون می تواند براساس اصول تدریس پژوهش محور باشد.

ضروری است توجه کنیم که در هر دوره فقط یک پروژه به دانش آموزان داده شود و برای هدایت پروژه حتی چند معلم باهم همکاری کرده و یک پروژه برای انجام بدهند.

می توان معیار سنجش پروژه توسط دانش آموز فهرست شود.

پیشنهادهای و راهکارهای اجرایی

- ۱- ایجاد فرصت برای به چالش کشیدن دانش آموزان به روش های مختلف از جمله ایفای نقش ، ایجاد پرسش، برانگیختن کنجکاوی و ...
 - ۲- طرح سوال توسط دانش آموزان پس از چالش
 - ۳- زمینه سازی جهت تبیین موضوع یا مسئله
 - ۴- تعیین تکالیف مسئله محور ، کم حجم و محدود ولی عمیق که تفکر آنها را به چالش بکشد.
 - ۵- مستند کردن تجارب پژوهشی دانش آموزان
-

۶- زمینه سازی جهت جستجوگری از طریق کتابخانه، جستجو در اینترنت، گفتمان و....

این بند می تواند بر عوامل زیر اثرگذار باشد:

زمینه سازی در جهت با هم نگری، کندوکاو کردن، جهت کشف یا خلق و ارائه راه حل ، کاربست راه حل در عمل، تحلیل و ارزیابی و نتیجه گیری در نهایت منطق تدریس پژوهش محور آن است که مصادیقی از این کلیدواژه ها در فرآیند کار باشد.

۷- طرح موضوع با پرسش چرایی، چگونگی به جای آیا (در این حالت نیاز به تحلیل انتقادی و تفکر بیشتری دارد.)

مثال:

✓ چطور از ریاضیات استفاده کنیم تا دنیای بهتری خلق کنیم.

✓ تجربه یک نفر چگونه می تواند بیانگر چالش هایی باشد که یک ملت با آن مواجه است؟

✓ چرا گذشته، حال و آینده را مطالعه و بررسی می کنیم؟

سخن پایانی

دنیای آینده، دنیای خودآموزی است. مشاغل آینده دارای ویژگی هایی چون فناورانه، خلاقانه ، تخصصی و هنری است.

عصر حاضر ، گذراز عصراطلاعات به عصر مفهوم است. بنابراین با درنظر گرفتن مهم ترین رسالت مدرسه که رسیدن به معنی زندگی است حرفه معلمی خود را با عنصر مفهوم و در پی آن استفاده از شیوه های آموزشی پژوهشی روزآمد کنیم.

منابع

<http://qjoe.ir/article-1-703-fa.pdf>

Collaborating for Inquiry-Based Learning

Virginia L. Wallace and Whitney Norwood Husid

https://drive.google.com/drive/folders/1EAOxX9tan_3uX5us8U73IYy3-VkLrjSN?usp=sharing

بایسایس از توجه شما

